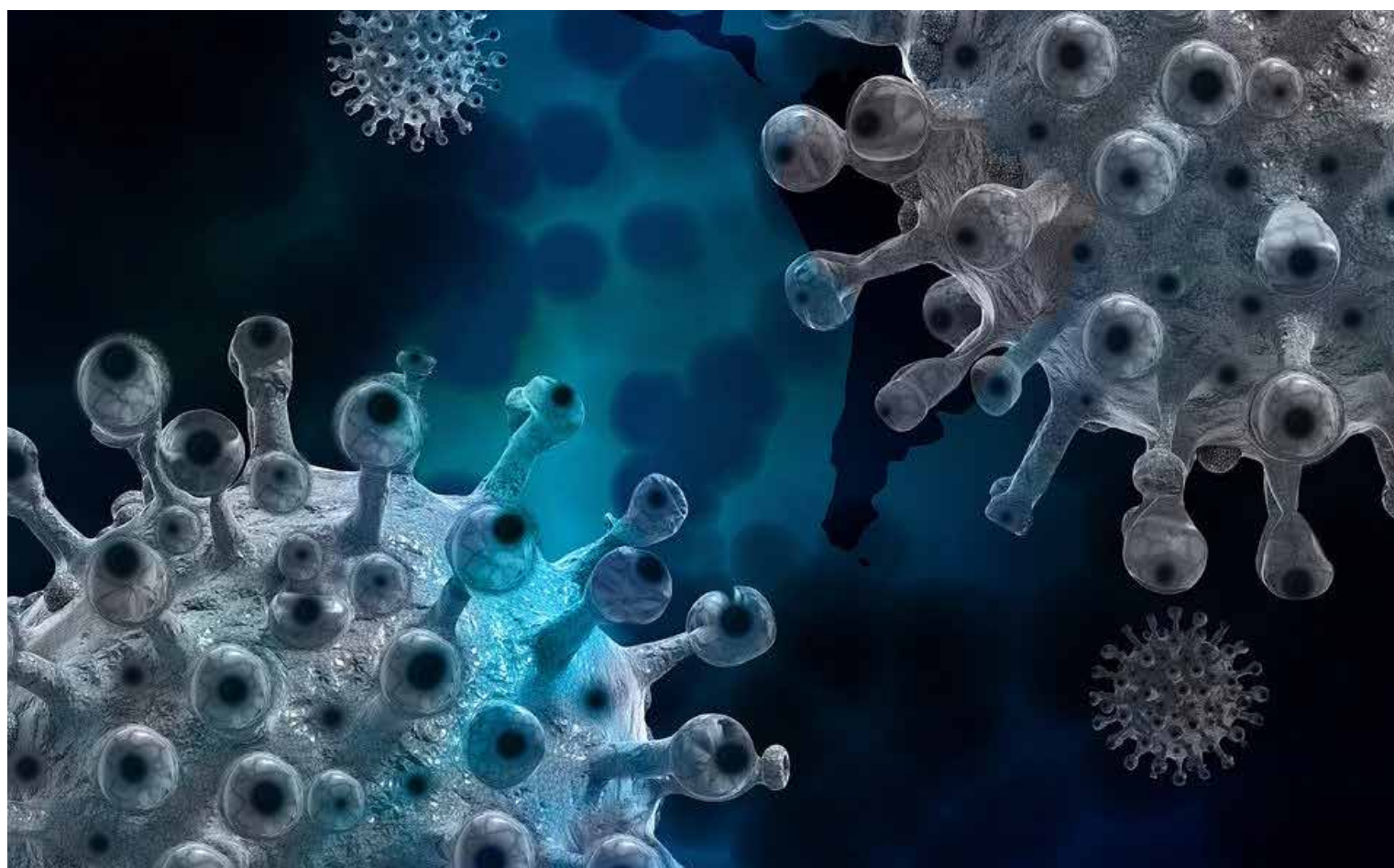

Digitale undervisningsaktiviteter på musik- og kulturskolerne i foråret 2020

Undersøgelse af tendenser og temaer

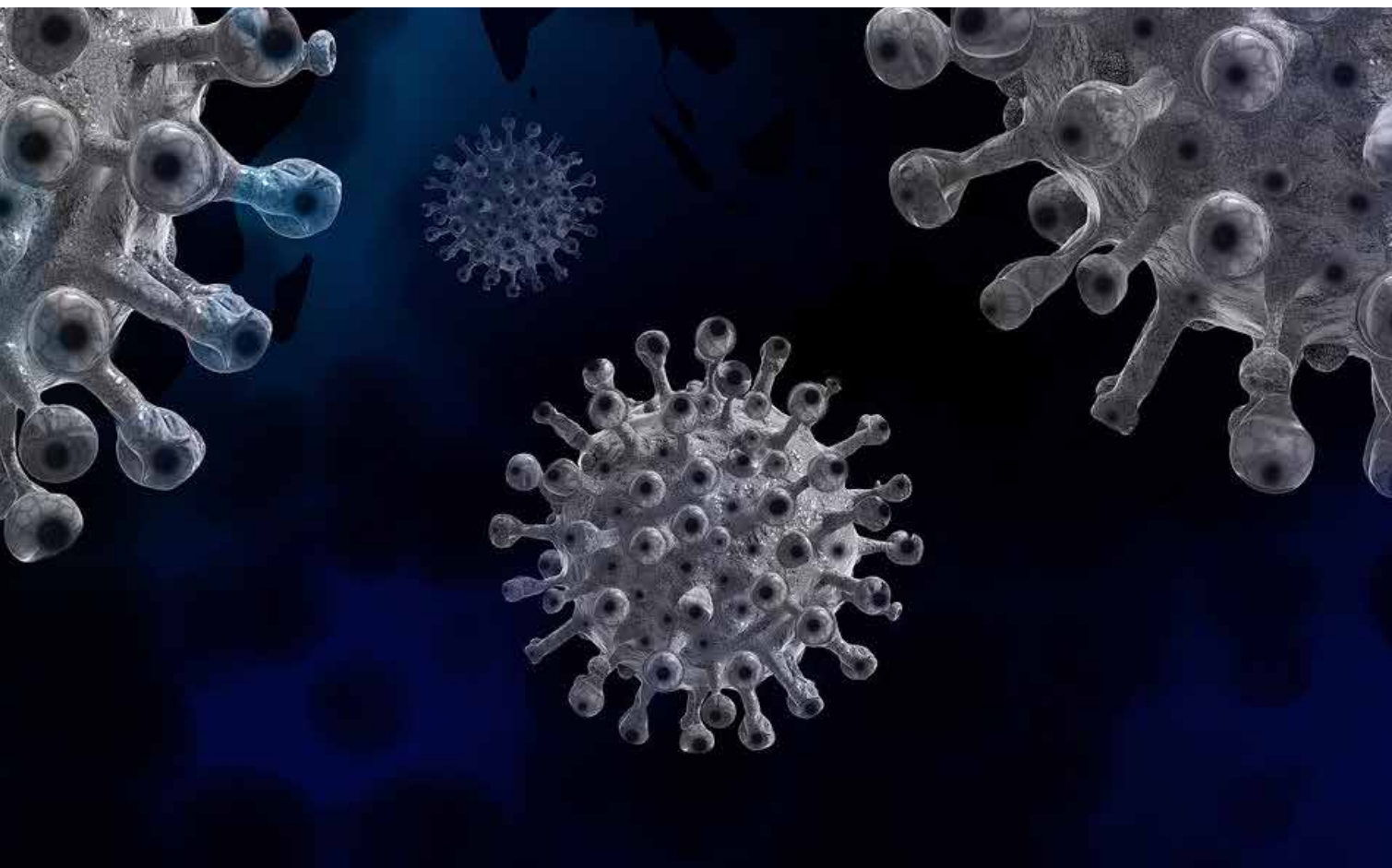

Vejledning
ved Vestergaard

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Læsevejledning	3
Del 1: Bag om undersøgelsen	4
Del 2: Viden om digitale undervisningsaktiviteter	5
Del 3: Temaer og tendenser fra undersøgelsens kvalitative del	13
Konklusion	18

Indledning

Da regeringen lukkede Danmark ned den 12. marts 2020 på grund af Corona-virus, lukkede de danske musik- og kulturskoler samtidig ned for undervisningen i det fysiske rum. Over hele landet udløste den nye situation hurtigt en stor idérigdom og initiativlyst i forhold til de digitale muligheder for undervisning af og kontakt med elever.

Formålet med denne undersøgelse er at skaffe et overblik over de digitale undervisningsaktiviteter hos DMKs 96 medlemmer i forbindelse med nedlukningen fra 12. marts og frem til undersøgelsesperioden i juni 2020.

Samtidig ønsker vi at få viden om hvilke aktiviteter, der har fungeret godt og mindre godt. Kort sagt: Hvad har musik- og kulturskolerne på sektorplan lært under Corona-krisen? Hvad er værd at bygge videre på?

Undersøgelsen opererer ikke med en udvikling over tid i form af et før og nu. Den tegner derimod et øjebliksbillede af digital undervisningspraksis på bagkant af Corona-krisen.

Undersøgelsen kan danne for afsæt for fremtidige drøftelser af temaet, webinarer og mere dybdegående undersøgelser både på den enkelte musik- og kulturskole og på landsplan.

Læsevejledning

Rapporten falder i tre hovedafsnit:

- Del 1 præsenterer undersøgelsesmetoden og baggrundsinformation om respondenterne.
- Del 2 handler om de digitale undervisningsaktiviteter, herunder viden om aktiviteternes karakter, platforme og oplevede effekter.
- Del 3 fokuserer på de pointer, der er kommet frem fra den kvalitative del af undersøgelsen.

Kommentarer fra skemaets afsluttende fritekstfelt er inddelt i fem temaer, som eksemplificeres med udvalgte citater. Afsnittet rummer også refleksioner fra de opfølgende telefoninterviews.

Mange respondenter har opfordret til en varsom behandling af de indkomne svar og til en vis tilbageholdenhed med at drage alt for håndfaste konklusioner. Dette, både fordi der er tale om et komplekst felt (forskelle på hhv. elever, fag, kommuner mv.) og fordi erfaringerne med forårets digitale undervisningsaktiviteter er opnået på baggrund af en akut, kritisk og meget usædvanlig situation, der ikke tåler sammenligning med hidtidig praksis og udvikling på landets musik- og kulturskoler.

Rapporten præsenterer mønstre i data og bud på temaer, som det vurderes relevant at arbejde videre med på sektorniveau.

Del 1: Undersøgelsesmetode

Undersøgelsen er baseret på data fra et spørgeskema, der i testfasen blev fagligt kvalificeret af i alt fire ledere og lærere. Skemaet indeholdt såvel fælles spørgsmål til lærere og ledere som specifikke spørgsmål til den enkelte gruppe. Efter justering og udbygning af skemaet blev det sendt ud til ledere af musik- og kulturskoler i alle landets kommuner. Lederne blev bedt om selv at svare på skemaets leder-spørgsmål samt at sende link til spørgeskemaet videre til 2-3 af lederen udvalgte lærere, der skulle svare på lærer-spørgsmålene i samme skema.

På baggrund af de indkomne svar blev der efterfølgende lavet korte telefoninterviews med fire ledere og tre lærere for yderligere at få belyst og perspektiveret tendenserne i undersøgelsen. Undersøgelsen bestod derfor både af en kvantitativ og kvalitativ del.

Undersøgelsen blev gennemført i juni måned 2020 af Lisbet Vestergaard, Vejledning ved Vestergaard på vegne af Landsorganisationen Danske Musik- og Kulturskoler (DMK).

Hvem er respondenterne?

Antal svar og svar fordelt på stillingskategori

Der kom svar fra 213 respondenter. Heraf var 81 ledere (38 %) og 132 lærere (62 %). Næsten alle svarene på lærersiden kom fra musiklærere. Lærerne var ikke nødvendigvis repræsentative for det samlede felt af lærere i den samlede sektor, idet lederne i kraft af undersøgelsens fokus videresendte spørgeskemaet til lærere, der havde erfaring med digital undervisning.

Kommunal repræsentation

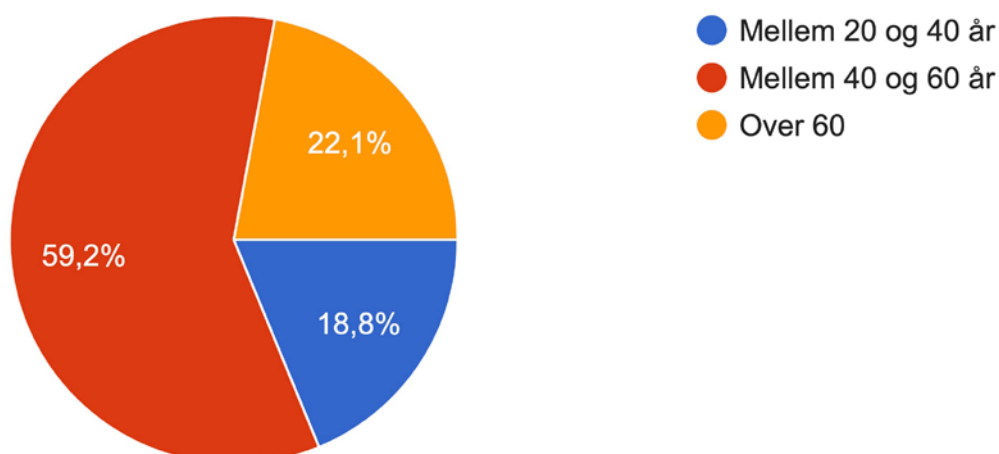
I alt var 86 ud af landets 98 kommuner repræsenteret i undersøgelsen (88 %).

Aldersfordeling

På tværs af det samlede felt fordelte respondenterne sig i tre alderskategorier:

1.2 Din alder

213 svar

Køn

44 % af respondenterne var kvinder, mens 56 % var mænd.

Del 2: Viden om digitale undervisningsaktiviteter

Samtlige respondenter - på nær en i lærergruppen - brugte digitale undervisningsaktiviteter under Corona-nedlukningen i perioden fra 12. marts og frem til deltagelsen i undersøgelsen i juni 2020.

Typer af digitale undervisningsaktiviteter

Musik- og kulturskolerne tilbød mange typer af digitale undervisningsaktiviteter. På tværs af ledere og lærere kom disse fem aktiviteter ind på en top-fem:

1. Online-undervisning, fx på Skype: 100 % af lederne og 88 % af lærerne.
2. Videoøvelser, herunder udveksling af klip med elever: 97 % af lederne og 59 % af lærerne.
3. Links: 92 % af lederne og 56 % af lærerne.
4. Lydoptagelser, herunder udveksling af optagelser med elever: 89 % af lederne og 50 % af lærerne.
5. Videohilsner: 81 % af lederne og 33 % af lærerne.

Bearbejdningen af svarene på spørgsmålet om typer af digitale undervisningsaktiviteter viste konsekvent divergerende procentsatser for hhv lederes og læreres svar. Dette mønster gik igen i resten af undersøgelsen.

Forklaringen på divergensen kan ligge i, at lederne blev spurgt på skoleniveau og refererede til et større billede for deres respektive skoler beroende på et skøn. Lærere svarede kun ud fra egen, konkret undervisningspraksis. Derudover fordelte lærernes svar sig generelt på en større mængde af kategorier end lederne på grund af skemaets opbygning, hvor lærerne havde flere kategorier at besvare end lederne.

Platforme

Ligesom svarene viste en stor mangfoldighed inden for typer af digitale undervisningsaktiviteter, blev der også brugt mange forskellige digitale platforme. Der var et klart sammenfald mellem lederne og lærernes top-fem over benyttede platforme:

1. Skype: 88% af lederne og 52 % af lærerne
2. Facetime: 81 % af lederne, 62 % af lærerne
3. YouTube: 79 % af lederne og 49 % af lærerne
4. Zoom: 78 % af lederne og 45 % af lærerne
5. Speedadmin: 70 % af lederne og 40 % af lærerne

Vedrørende divergerende procentsatser: Se uddybende forklaring, s. 5.

Målgrupper

Respondenterne kunne vælge mellem en lang række målgrupper under spørgsmålet: "Hvem laver du digitale undervisningsaktiviteter for?" Mønsteret viste primært fokus på disse fem grupper:

1. Børn og unge, der modtager soloundervisning: 100 % af lederne og 95 % af lærerne
2. Holdundervisning af børn og unge: 68 % af lederne og 45 % af lærerne
3. Voksne, der modtager soloundervisning: 57 % af lederne og 34 % af lærerne
4. Forældre-børn-hold: 30 % af lederne og 7 % af lærerne
5. Børn i folkeskolen: 20 % af lederne og 7 % af lærerne

Vedrørende divergerende procentsatser: Se uddybende forklaring, s. 5.

Respons fra elever og forældre

Respondenterne blev stillet spørgsmålet: "Hvilke tre digitale undervisningsaktiviteter har I modtaget særlig god respons på fra enten elever eller forældre? Sæt max. tre krydser".

Der var sammenfald mellem ledernes og lærernes top-fem over aktiviteter, som responsen var særlig god på:

1. Online-undervisning, fx på Skype: 97 % af lederne og 72 % af lærerne
2. Videoøvelser: 69 % af lederne og 36 % af lærerne
3. Lydoptagelser, herunder udveksling af optagelser: 35 % af lederne og 21 % af lærerne
4. Videohilsner: 22 % af lederne og 19 % af lærerne
5. Links: 12 % af lederne og 19 % af lærerne

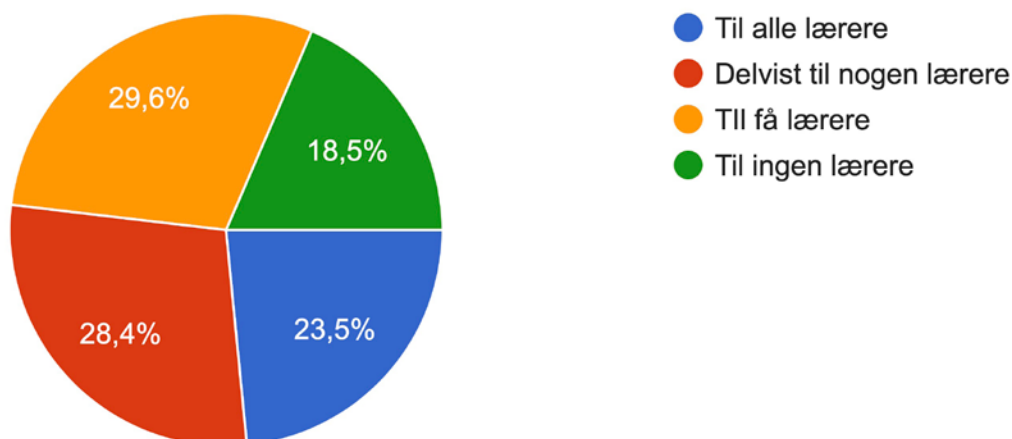
Vedrørende divergerende procentsatser: Se uddybende forklaring, s. 5.

Hardware

Lederne blev spurgt om hardware. Der tegnede sig et blandet billede, som det fremgår af nedenstående figur.

2.A5 I hvilken grad stiller din skole hardware (PC, mikrofoner, skærme og lignende) til rådighed for lærerne i forbindelse med de digitale undervisningsaktiviteter?

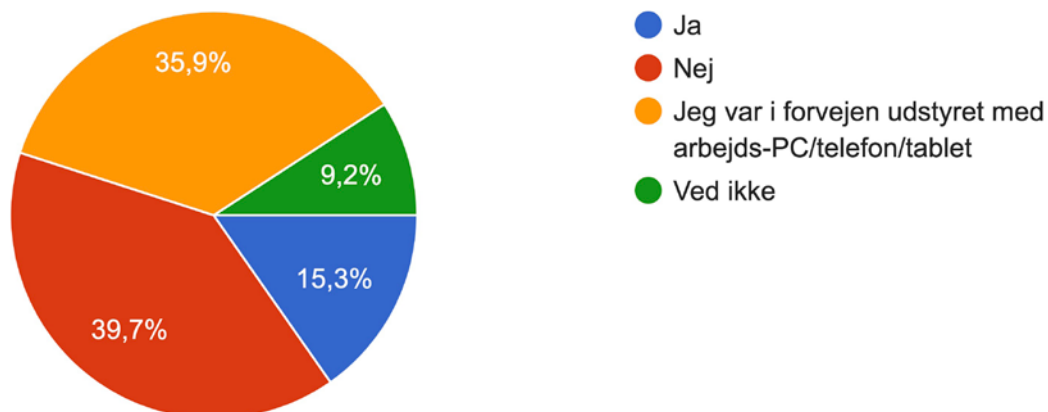
81 svar

Lærerne blev også spurgt om hardware. Knap 40% svarede, at deres skole ikke stillede hardware til rådighed, mens lidt over halvdelen svarede "Ja" eller "Jeg var i forvejen udstyret med arbejds-PC/telefon/tablet."

2.A5 Stiller din skole hardware (PC, mikrofoner, skærme og lignende) til rådighed for dig i forbindelse med de digitale undervisningsaktiviteter?

131 svar

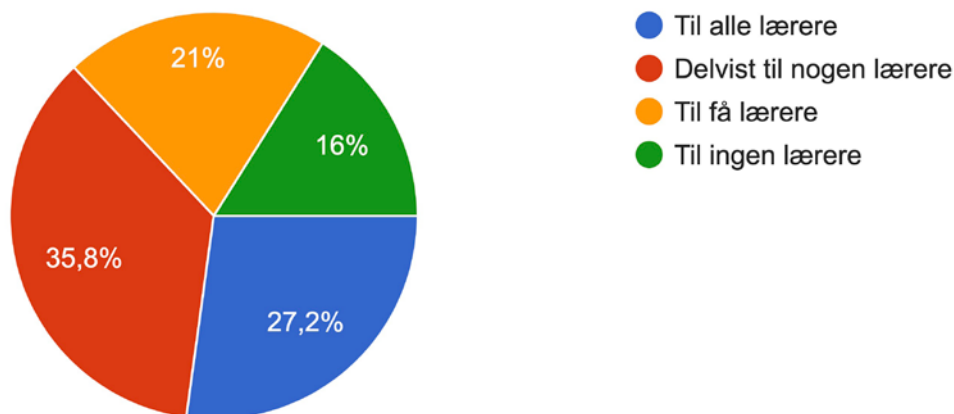
Vedrørende divergerende procentsatser mellem ledernes og lærernes svar: Se uddybende forklaring, s. 5.

Software

I forlængelse af spørgsmålet om hardware blev lederne spurgt om software. Nedenstående figur viser en bred variation i svarene:

2.A6 I hvilken grad stiller din skole software (licenser, abonnementer, programmer og lignende) til rådighed for lærerne i forbindelse med de digitale undervisningsaktiviteter?

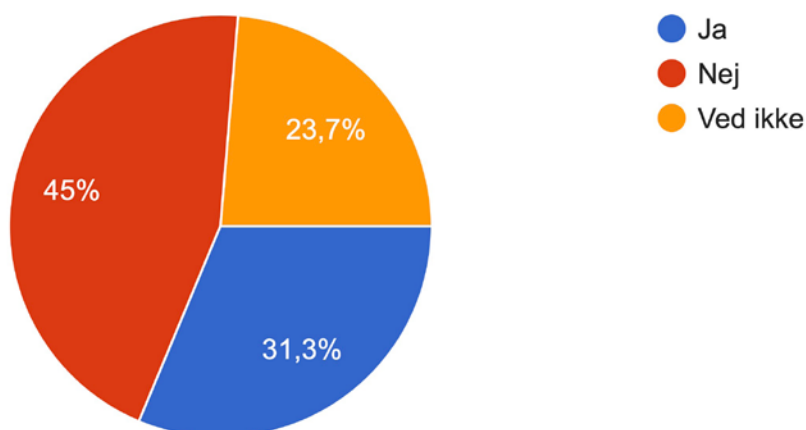
81 svar

Lærernes svar på det samme spørgsmål viste blandt andet, at knap 24 % af respondenterne ikke var klar over, om deres respektive skoler stillede software til rådighed, mens 45 % arbejdede på en skole, der ikke stillede software til rådighed. De resterende godt 31 % svarede "ja" på spørgsmålet.

2.A6 Stiller din skole software (licenser, abonnementer, programmer og lignende) til rådighed for dig i forbindelse med de digitale undervisningsaktiviteter?

131 svar

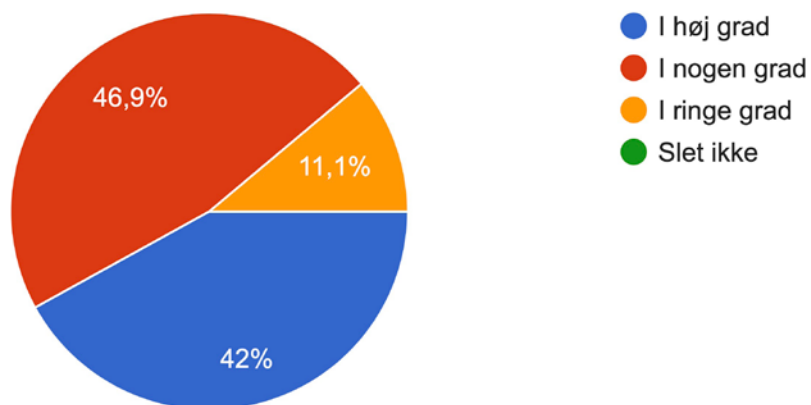
Vedrørende divergerende procentsatser mellem ledernes og lærernes svar: Se uddybende forklaring, s. 5.

Vidensdeling

Nedenstående spørgsmål om vidensdeling blev kun stillet til lederne. Alle respondenter svarede, at de i én eller anden grad understøttede lærernes vidensdeling - heraf 11 % i ringe grad.

2.A7 I hvilken grad understøtter din skole lærernes vidensdeling om, hvad der virker og ikke virker i den digitale undervisning? (f.eks. gennem opsamling af erfaringer med digital undervisning, som sendes ud til lærere i mails eller interne nyhedsbreve, i Facebook-grupper eller lignende)

81 svar

Oplevede effekter

Både ledere og lærere blev stillet spørgsmål, der handlede om oplevede effekter i forbindelse med den digitale undervisning. Spørgsmålene fokuserede på elevernes udbytte, lærernes erfaringer, undervisningen og hardware/software.

Respondenterne havde mulighed for at benytte svarkategorierne:

"Uenig", "Delvist uenig", "Hverken-eller", "Delvist enig", "Enig" og "Ønsker ikke at besvare spørgsmålet".

I det følgende er nogle af de mere markante svarmønstre trukket frem.

Oplevede effekter: Elevernes udbytte af den digitale undervisning

Motivation:

Et flertal af ledere (59 %) og lærere (64 %) erklærede sig enten delvist enige eller enige i udsagnet: "Jeg oplever, at eleverne bliver motiverede til at øve sig".

Flere respondenter uddybede denne pointe i kommentarfeltet og gjorde opmærksom på, at motivationen også kunne hænge sammen med, at eleverne havde mere tid til at øve sig under Corona-nedlukningen samt at andre typer af fritidsinteresser (idræt og foreningsliv) ikke var tilgængelige.

Forældreinvolvering:

Både ledere og lærere oplevede, at forældrene var kommet mere på banen, når det gjaldt deres børns undervisning. Således var 80 % af lederne og 55 % af lærerne enige eller delvist enige i udsagnet: "Jeg oplever, at forældrene til eleverne bliver mere involverede i deres børns fritidsinteresse."

Oplevede effekter: Lærernes erfaringer set med egne øjne samt fra lederens perspektiv

Relationer mellem elever og lærere:

Såvel ledere som lærere udtrykte, at den digitale undervisning kan have negativ indflydelse på det relationelle aspekt af undervisningen. 60 % af lærerne og 66 % af lederne var enige eller delvist enige i, at det var svært at bevare relationen til eleverne, når undervisningen alene foregik digitalt.

Nye didaktiske muligheder:

90 % af lederne og 70 % af lærerne var enige eller delvist enig i udsagnet: "Jeg oplever, at jeg får blik for nye didaktiske muligheder og metoder." Dette tema bliver senere uddybet og eksemplificeret i rapporten kvalitative del (del 3).

At arbejde hjemmefra:

Digital undervisning var for mange læreres vedkommende ensbetydende med at arbejde hjemmefra. 70 % af lederne var enige eller delvist enige i, at det var svært for lærerne at arbejde hjemmefra. Til sammenligning var 41 % af lærerne enige eller delvist enige i samme udsagn. Hvad der udgør denne forskel mellem lederne og lærernes svar vil kræve yderligere afdækning. Et metodisk svar kan være, at lederne videresendte spørgeskemaet til lærere, der havde større erfaring med at arbejde digitalt end den samlede lærerstab (jf. rapportens del 1, der giver baggrundsviden om respondenterne.)

Didaktiske/pædagogiske aspekter og kvalitet:

Lærerne blev stillet tre spørgsmål, der handlede specifikt om kvaliteten af den digitale undervisning og didaktiske/pædagogiske aspekter:

87 % af lærerne var enige eller delvist enige i udsagnet: "Kvaliteten af den digitale undervisning står ikke mål med den fysiske".

En forklaring kan måske findes i udsagnet "Jeg har svært ved at rette teknik og fornemme klang", som 81 % af lærerne var enige eller delvist enige i.

En række lærere fremhævede i kommentarerne, at digital undervisning fungerede bedst, når man arbejdede asynkront og ikke synkront. Det kan være med til at forklare, at 66 % af lærerne var enige eller delvist enige i udsagnet: ”I den digitale undervisning skaber jeg ikke musik sammen med eleverne”.

Oplevede effekter: Om undervisningen

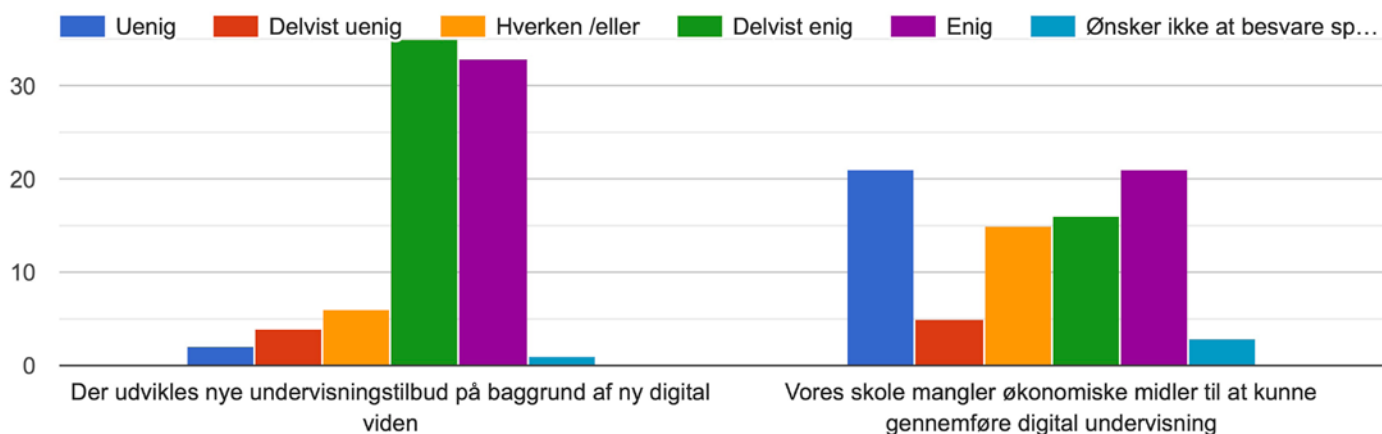
Udvikling af nye tilbud:

Nedenstående søjlediagram viser, at der er stor enighed blandt lederne om, at der udvikles ny undervisningstilbud på baggrund af ny digital viden. 83 % af lederne var enige eller delvist enige i det udsagn.

Økonomi:

Der var mere variation i mønstret, når det gjaldt lederne vurderinger af de enkelte skolars økonomiske forudsætninger for digital undervisning. 32 % var uenige eller delvist uenige i udsagnet ”Vores skole mangler økonomiske midler til at kunne gennemføre digital undervisning”, mens 45 % var enige eller delvist enige. De resterende 23 % svarede ”Hverken/eller” eller ønskede ikke at besvare spørgsmålet.

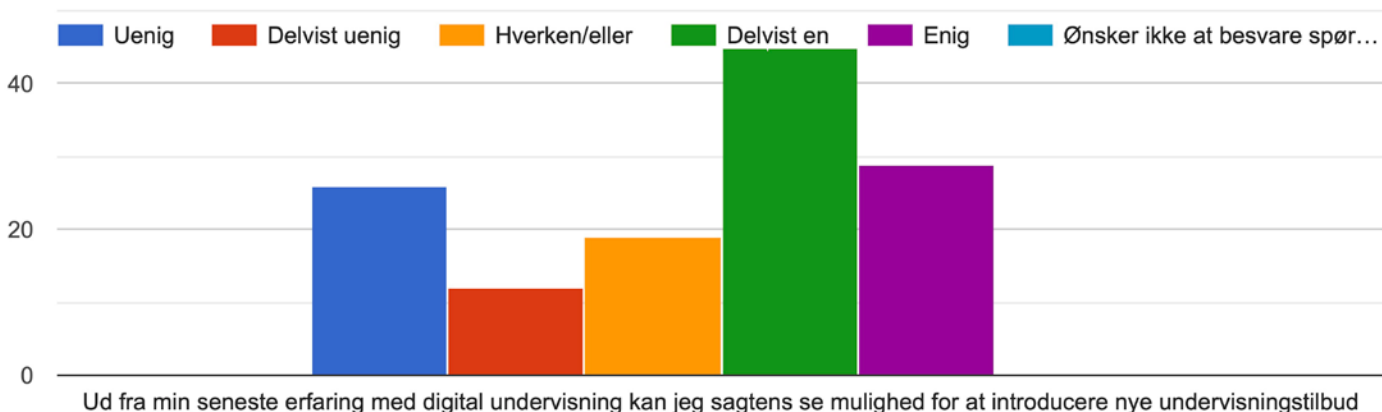
2.B3 Hvor enig er du i følgende udsagn om den digitale undervisning

Lærernes syn på muligheder for at introducere ny undervisning:

Som vist i nedenstående figur var over halvdelen af lærerne (56 %) enige eller delvist enige i, at de ud fra deres seneste erfaringer med digital undervisning sagtens kunne se mulighed for at introducere nye undervisningstilbud. 14 % svarede ”Hverken/eller”, og de resterende 30 % var uenige eller delvist uenige i udsagnet.

2.B3 Hvor enig er du i følgende udsagn om den digitale undervisning:

Oplevede effekter: Hardware og software

Lederne: Behov for hardware og software:

Lederne blev bedt om at forholde sig til behovet for hardware og software på tværs af deres skolars personale-gruppe. Hardware kunne for eksempel være computere, mikrofoner og skærme, mens software kunne dække over licenser, abonnementer og programmer.

60 % af lederne var enige eller delvist enige i, at deres skoler manglede hardware, mens tallet var 56 % i forhold til software.

55 % af lederne oplevede, at elever ikke havde den rette hardware til at modtage digital undervisning, mens 48 % vurderede, at eleverne havde svært ved selv at finde løsninger på tekniske udfordringer.

Lærerne: Behov for hardware og software:

Lærerne blev bedt om at forholde sig til deres egne, individuelle behov for hardware og software. I lighed med leder-svarene tegnede der sig et blandet billede.

46 % af lærerne var enige eller delvist enige i, at de manglede hardware. Hvad angår software gjaldt det 41 %.

Lærernes og ledernes svar matchede i det store og hele hinanden hvad angik eleverne. 54 % af lærerne vurderede, at eleverne ikke havde den rette hardware og software til at kunne modtage digital undervisning, mens 52 % var enige eller delvist enige i udsagnet: "Eleverne har svært ved selv at finde løsninger på de tekniske udfordringer."

Kommentarerne viser, at der er en mangfoldighed af modeller for, hvordan og hvilke typer af hardware og software, skolerne i de forskellige kommuner stiller til rådighed, når det gælder den digitale dimension af lærernes undervisning. For nogle lærere er det en kilde til stor frustration, at de selv er ansvarlige for indkøb og vedligeholdelse af alt grej, mens for eksempel alle folkeskoleelever og -lærere i den samme kommune per automatik får udleveret en PC.

Fremtiden

Både lærere og ledere blev bedt om at vælge tre digitale undervisningsaktiviteter og andre digitale aktiviteter, som de/skolen kunne tænke sig at holde fast i og udvikle på sigt. Lærernes svar fordelte sig generelt på flere forskellige kategorier end lederne.

Nedenstående top-fem tegnede sig dog klart på tværs af de to stillingskategorier:

Nummer 1: Videomøder for personale og teams

Undersøgelsen viste stor tilslutning til videomøder i personalegrupperne. Det afspejledes også i kommentarerne, hvor flere ytrede et ønske om at holde fast i dem, blandt andet på grund af geografiske forhold.

74 % af lederne og 58 % af lærerne ønskede at fortsætte med videomøder for personale og teams.

Nummer 2: Online-undervisning, fx på Skype

I undersøgelsen dækkede online-undervisning over en bred vifte af aktiviteter på mange forskellige platforme.

76 % af lederne og 43 % af lærerne ønskede at fortsætte med online-undervisning.

Nummer 3: Videoøvelser, herunder udveksling af klip mellem undervisere og elever

Blandt kommentarerne var der eksempler på, at fx klaver- og trommel lærere allerede havde som en fast del af undervisningen, at elever optager deres lærers gennemspilning af en passage med deres telefoner, som de derefter kan gense i øvesituationerne derhjemme. For andre lærere var det et nyt greb, som de har fået øjeblikke op for i forbindelse med Corona-nedlukningen.

84 % af lederne og 54 % af lærerne ønskede at fortsætte med videoøvelser.

Nummer 4: Lydoptagelser, herunder udveksling af optagelser mellem undervisere og elever

Både ledere og lærere uddybede i den kvalitative del af undersøgelsen, hvordan lydoptagelserne kan fungere som et godt redskab, blandt andet fordi eleverne får mulighed for at lytte med "andres ører" til sig selv.

67 % af lederne og 47 % af lærerne ønskede at fortsætte med lydoptagelser, herunder udveksling af optagelser med elever.

Nummer 5: Video-netværksaktiviteter (kurser, workshops og lignende, eventuelt på tværs af skoler og institutioner)

Ønsket om at udnytte digitale muligheder for vidensdeling og inspiration gik igen i undersøgelsens kvalitative del, hvor især lederne fremhævede potentialerne i at udvikle den digitale undervisning og pædagogik på sektorniveau.

59 % af lederne og 31 % af lærerne ønskede at fortsætte med video-netværksaktiviteter.

Del 3: Temaer og tendenser fra undersøgelsens kvalitative del

Kommentarer

Der kom i alt 64 uddybende kommentarer i spørgeskemaets kommentarfelt. Kommentarerne fremhævede en række pædagogiske, praktiske og tekniske forhold, som placerede sig inden for disse fem temaer:

1. **Relationer og nærvær**
2. **Fleksibilitet**
3. **Målgrupper**
4. **Tekniske forhold**
5. **Fremtiden og potentialerne ved digital undervisning**

Tema 1: Relationer og nærvær

Et tydeligt mønster i kommentarerne var refleksioner over betydningen og vigtigheden af relationer mellem lærere og elever. Dette gjaldt ikke mindst i den nye situation, hvor det ikke var muligt at mødes fysisk pga corona-krisen:

"Jeg er blevet bekræftet i, hvor vigtig relationen er mellem lærer og elev. Det er noget, jeg har tænkt på i alle mine år i faget: Relationer er altafgørende. Under Corona-nedlukningen har jeg oplevet, hvordan mine elever er blevet glade for at se mig og omvendt - også selv om det har været på en skærm." (lærer)

"Jeg har generelt oplevet at magien, musikken, alt det mellem linjerne er meget svært at få med en digital undervisning. Musik og fælles nærvær er tæt forbundet, synes jeg, heldigvis!" (lærer)

Mange fremhævede, at man i kraft af den digitale undervisning som lærer kom helt hjem i elevernes dagligstuer, og det har betød noget for relationen til forældrene:

"For mig har det stået helt centralt at bibeholde relationen til eleverne. Det har også været vigtigt at få kontakt til alle forældre, og det viste sig, at en ny Facebook-profil kun med formål til eleverne, var et rigtig godt sted til den kontakt. Jeg lavede forskellige videoer og lagde dem op i en gruppe. Jeg begyndte at tage forældrene til de elever, som videoerne var relevante for. Det fungerede godt." (lærer)

Flere bemærkede, at vellykket digital undervisning afhang af, at man i forvejen havde et godt kendskab til elever og eventuelt også forældre:

"Mine positive resultater af Skype undervisningen hviler på det grundlag, at jeg i forvejen har et meget tæt samarbejde med både mine elever og deres forældre". (lærer)

Tema 2: Fleksibilitet

Flere respondenter pegede på den fleksibilitet, som digital undervisning giver mulighed for, f.eks. når det gælder geografi og lærerens øvrige virke som musiker:

"En idé fra en forælder var, om man kunne tilbyde elever i udkanten af kommunen fjernundervisning med mulighed for at ses en gang imellem. Dette for at kunne tilbyde sjældne instrumenter til borgere langt væk fra det normale undervisningssted. Vi har også talt om at når elever er lidt syge, ville de sandsynligvis med fordel

kunne modtage fjernundervisning.” (leder)

”Generelt set er der muligheder ved onlineundervisning. F.eks. de, der bor i kommunen men langt væk fra musikskolen, kunne måske få nogle af timerne online og nogle fysisk. Eller hvis læreren skulle på koncertturné, kunne man stadigvæk opretholde undervisningen fra et hotelværelse eller lignende.” (lærer)

”Online-undervisning var en god erstatning, men heller ikke mere, da der er meget, der ikke kan høres (klang, intonation), sammenspil er umuligt da hverken vi eller elever har så god/hurtig net-dækning. Så som en nødløsning til elever, der ellers vil være ude af musikskolen pga. efterskole el. lign. er det brugbart, men ikke til almindelig dagligdags undervisning.” (lærer)

Tema 3: Målgrupper

Der er stor forskel på musik- og kulturskoleelevernes elever. Det afspejlede sig også tydeligt i erfaringerne med digital undervisning:

”Mine svar dækker over en høj diversitet i udbyttet for den enkelte elev. Nogle elever har fået meget ud af online-undervisning og har også fået ny motivation af den. Andre har simpelthen ikke ønsket at deltage.” (lærer)
En tendens på tværs af kommentarerne var, at de lidt ældre elever og eleverne med ressourcestærke forældre, der bakkede op og hjalp med teknikken, så ud til at få mere ud af denne undervisningsform:

”Min erfaring er, at elevernes udbytte af den digitale undervisning typisk hænger sammen med deres erfaring på instrumentet samt til dels deres alder. Lærernes beskrivelse er, at det er klart sværest at undervise og motivere nybegyndere, som har svært ved at håndtere instrumentet. Desuden har vi endnu til gode at finde på en løsning, der kan tilgodese undervisning af musik bevægelse for de yngste elever.” (leder)

”Fjernundervisningen har fungeret bedst for de ældste (ca. 5. klasse) og mest motiverede elever, som også havde forældre med tid og overskud til at hjælpe til med det. Elever med høj passion for at spille har fået et hæderligt udbytte af fjernundervisningen, mens elever med en mindre grad af motivation er blevet hængt af.” (lærer)

”Mine svar gælder især for de avancerede af mine elever. Her har jeg haft fantastiske resultater af onlineundervisningen. Jeg har set så store fremskridt, som jeg næsten ikke har turdet håbe på nogensinde før. Dette er dog muligvis fordi eleverne selv har haft mere tid til at øve, end de normalt har.” (lærer)

Ovenstående kan give anledning til fremadrettet fokus på, hvordan digital undervisning ikke forstærker socio-økonomiske forskelle mellem elever.

Tema 4: Tekniske forhold

Undersøgelsen viste et broget billede af respondenternes adgang til og brug af teknik i bred forstand: Fra hardware i form af computere, iPads, telefoner og mikrofoner til licenser, programmer og platforme.

En overordnet forudsætning for, at digital undervisning kunne lade sig gøre var en god infrastruktur i form af bredbånd. På det område var nogle kommuner, lærer og elever mere udfordrede end andre:

”Jeg bor i et område, hvor mobildækning er svag- og det gør nogle af mine elever også. Det har været en udfordring...” (lærer)

”Den første uge med online undervisning var hård. Man skulle finde ud af det hele. 1. Er mit internet hjemme godt nok til at lave god undervisning? Alle var hjemme fra arbejde og skole, så internettet blev brugt flittigt. 2. Er elevernes internet godt nok? 3. Hvilket program er nemmest for eleverne at arbejde med? Skal det være

Skype, Messenger, Zoom, Teams, Facetime osv. 4. Hvordan klarer man den tidsforskydning, som altid vil være der i disse medier?" (lærer)

"Det har været meget forskelligt om eleverne har haft det rette udstyr og netforbindelse. For de fleste har det virket rigtig godt, mens enkelte har haft rigtig store problemer." (lærer)

En pointe, som flere lærere fremhævede var, at forskellen på diverse instrumenter kunne afspejle sig i graden af behov for lydudstyr:

"Online undervisning med instrumenter med høj volumen, f.eks. trommer og slagtøj, kræver lydudstyr (mikrofoner, lydkort) hos både læreren og eleven for at fungere." (lærer)

Nogle lærere fremhævede, at de til forskel fra andre faggrupper ikke fik stillet udstyr til rådighed til det digitale arbejde:

"Jeg synes fortsat, det er kritisabelt, vi ikke får stillet transportabel PC eller lignende til rådighed. Det har f.eks. alle kommunens lærere (og elever) (...) Jeg er (undertrykt) oprørt over, at jeg til stadighed selv skal stille grej til rådighed og ligeledes selv bekoste vedligeholdelse af samme for at passe mit job." (lærer)

Tema 5: Fremtiden og potentialerne ved digital undervisning

En lang række respondenter pegede på den digitale undervisning som et godt supplement og alternativ til den fysiske undervisning:

"Fremadrettet vil jeg rigtig gerne kunne bruge online-undervisningen som supplement til den normale undervisning, og det er meget bredt forstået. F.eks. kan dagplejere, som skal indkøre nye børn og derfor gerne vil blive hjemme i eget hjem, godt være med online selvom resten af dagplejerne mødes fysisk i Musikskolen." (lærer)

"Det med at samle mange af eleverne og lave emneworkshops om noget sangspecifikt, noget improvisation eller udtryksarbejde, noget sangskrivning eller noget helt fjerde er noget, jeg har forsøgt i mange år. Men da de pludselig kunne sidde hjemme ved sig selv, var der mange flere der havde mulighed for at være med. Det vil jeg helt klart benytte mig af i fremtiden. På den måde kan man også bringe alt mulig anden inspiration ind i billedet. Nogle af mine udenlandske studerende på konservatoriet ville jeg kunne få til at lave små onlineworkshops, hvor mine elever så kunne koble sig på og få en helt andet type inspiration med sig, som ikke altid er mulig, hvis det skal foregå geografisk samme sted. Verden er langt mere tilgængelig online." (lærer)

Flere respondenter gav udtryk for, at digital undervisning ikke kan stå alene:

"Online undervisning fungerer ikke lige så godt som den fysiske undervisning - men det er et acceptabelt alternativ, hvis den fysiske ikke kan lade sig gøre. Hvis man i forvejen (i sin fysiske undervisning) bruger nogle af de digitale hjælpemidler (laver videoer og lign) er der ikke lige så stor forskel på de to former for undervisning." (lærer)

"Jeg er helt enig i, at digitale tilbud kan være en del af fremtidens undervisning, dog aldrig som erstatning for den fysisk tilstedeværende undervisning, men evt. supplerende." (lærer)

En række ledere og lærere skrev, at de nye erfaringer kommer til at have betydning for både den faglige og organisatoriske udvikling af deres respektive musik- og kulturskoler:

"Vores erfaringer med digitale undervisningsaktiviteter under Corona-nedlukningen kommer til at ændre den måde, vi arbejder på. Også selv om der ikke kommer en bølge 2 af virussen. Det kommer til at handle om alt fra de praktiske og tekniske løsninger til vores ansættelsesformer og vores overenskomstforhold. Hvordan kan

vi skrue aftaler sammen der gør, at lærerne kan arbejde i det digitale univers? Jeg er for eksempel meget opmærksom på, at digital undervisning hjemmefra ikke skal føre til, at lærerne arbejder 24/7 og er på hele tiden. Sådan skal det ikke være.” (leder)

”Corona-krisen er et kreativt benspænd, som har skabt læring i organisationen, og samtidigt mindet os om, hvor værdifuldt det er at kunne mødes fysisk og flerdimensionelt.” (lærer)

Erfaringerne med digitale møder for skolernes personale var generelt positive. Flere fremhævede i kommentarerne, at det var oplagt at fortsætte med denne type møder, ligesom der kunne være gode muligheder i at lave online-undervisning af hold:

”Det gode har været, at vi under Corona-nedlukningen har udviklet kollektivt. Alle har taget et ansvar og har inspireret hinanden. Vi har hjulpet hinanden, sådan at alle kunne skaffe sig et overblik over mulighederne for digital undervisning. Vi har hurtigt inde i processen udvekslet erfaringer, og hér har det fungeret godt med korte, effektive online-møder.” (leder)

”Vi har besluttet at holde mange af vores MED-møder fremover online. Det har givet rigtig god mening - ikke mindst pga stor afstand.” (lærer)

”Da Corona-nedlukningen var en realitet, gik vi i luften med et nyt 100 procent online-hold. Det var et sanserytmik-hold for folk på barsel, og der kom straks tilmeldinger. Det var ualmindeligt fedt. Netop i vores område bor vi meget spredt, så deltagerne har ofte og mest været de forældre på barsel, der bor i byerne. Men her viste det sig, at der var folk med fra alle hjørner af kommunen. Også mænd. Det ser vi ellers ikke så tit. Og deltagerne blev endda hængende online på Zoom efter undervisningen for at snakke og hygge. Der er en stor fleksibilitet i den slags tilbud, og det kommer vi til at arbejde videre med hos os – Corona eller ej.” (lærer)

Flere ledere fremhævede, at den fortsatte udvikling af digital undervisning kalder på en indsats på sektorniveau og på tværs af kommunegrænser:

”Erfaringerne fra Corona-nedlukningstiden og de nye erfaringer med digital undervisning har kun gjort mit ønske om online vidensdeling på nationalt niveau i vores sektor endnu større. Jeg ville ønske, at vi lavede mange flere webinarer og online inspirationsoplæg, faggruppemøder m.m. på landsplan. Der bliver prøvet så meget af rundt omkring i landet i musik- og kulturskolerne, og al denne viden kunne mange flere få glæde og inspiration af: Fra tips om indkøb af de rigtige kameraer til digital trommeundervisning til erfaringer med at gennemføre korundervisning på skærmen. Lad os lave flere webinarer. Vi kunne dele meget viden – uden transporttid og uden at man skal aflyse sin undervisningstid. Lad os også dele vores erfaringer digitalt og facilitere åbne faglige netværk, som alle vores medarbejdere kan tilgå. Lad bruge vores erfaringer fra Corona-tiden til at tage udgangspunkt i det, som har vist sig at virke, fremfor at skulle udvikle nye platforme m.m. Corona-tiden i foråret har vist os, at villigheden er der. Så det skal vi rykke på som ledere og som samlet sektor.” (leder)

”Når det handler om udvikling af pædagogisk praksis i den digitale verden, ser jeg et behov for, at vi i musik- og kulturskoleverdenen går sammen og er fælles om den opgave. Hvis vi vil noget på det her område, så må vi sørge for mere interaktion mellem lærerne over kommune- og regionsgrænser. En vigtig pointe er, at nøglen til udvikling af den pædagogiske praksis med en digital dimension er inddragelse af lærerne.” (leder)

Konklusion: Tendenser og temaer

Undersøgelsen mandede ud i fem hovedpointer:

1

Relationer og nærvær:

Relationerne mellem lærere og elever er et kerneelement i undervisningen. Et opmærksomhedspunkt er, at digital undervisning kan både styrke og svække relationerne. Typisk fungerer digital undervisning godt, når der allerede er etableret relationer mellem lærere og elever.

2

Fleksibilitet:

Digital undervisning rummer gode muligheder for fleksibilitet. Det gælder både for lærerne og eleverne/holdene i forhold til den enkelte kommunes geografi, fysiske undervisningslokationer, transport og aktuelt livssituation (på barsel, på efterskole, kronisk sygdom med mere)

3

Målgrupper:

Elever er forskellige, og digital undervisning kan være mere velegnet til nogle målgrupper end andre. Børn kan have særlig brug for forældres hjælp til den tekniske del af undervisningen, mens ældre elever ofte er mere selvkørende.

4

Tekniske forhold:

Der er stor variation blandt musik- og kulturskolerne, når det gælder hardware/software til lærernes gennemførelse af digital undervisning og lokal infrastruktur i form af bredbåndsdækning. Et opmærksomhedspunkt er elevernes adgang til den nødvendige hardware/software i deres eget hjem.

5

Fremtiden og potentialerne ved digital undervisning:

Den digitale undervisning kan fungere som et godt supplement og alternativ til den fysiske undervisning. Derudover kan de digitale muligheder danne afsæt for nye typer af undervisningstilbud. Udviklingen af digital undervisning kræver en fælles indsats på sektorniveau, herunder en høj grad af videndeling.

Danske Musik- og Kulturskoler, DMK
Vartov, Farvergade 27A, 3. sal
DK-1463 København K

Email: info@dmkskoler.dk
www.dmkskoler.dk
Telefon: +45 4292 3116

